

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
 на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
 на пів року . 5 зр. (10 кор.)
 на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
 на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
 на цілий рік . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудні.
 Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунжини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані відіти від порта. — Оголошеня авіаційні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надіславі» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні допесени по 15 кр. від стрічки.

Др. Матуш про політичне положенє.

(X) Член палати вельмож помітив в Politik статью про політичне положенє, з котрої з огляду на визначне становище сего провідника Старочехів подаємо найважнійші уступи.

«З міністерскої лави, пише др. Матуш, вийшов оклик, що конституція zagrożена. Мимо того летаргічний супокій понад усіма головами. Хід політичних подій в останніх роках, теперішні відносини і державні конечности найблизшої будуччини допускають лише таке поясненє знаменної погрози міністра-президента, яке може довести до переконаня про потребу такої основної реформи народної репрезентації і про усуненє таких перепон, котрі робили неможливою спокійну спільну роботу найважнійших чинників сеї держави. Репрезентації, котрі нас передовсім обходять, сойми в Чехах, Моравії і Шлезку, а особливо рада державна, мають такі хиби, що лік з них самих і через них є майже неможливий.

«Перепони що-до успішної спільної роботи є досить численні. Вкажемо тут з політичних справ лише на ріжницї в поглядах про розмеженє компетенції законодатних тіл і про національні і язикові постанови, котрі є предметом опору, від коли єствує конституція. В тих напрямках ми все поборювали конституцію. Пригадуємо на внутрішню боротьбу про обсиланє ради державної в 1861. р., пасивну опозицію а пізнійше обісланє ради державної з державно-правного засторогою. Чиж можна дивувати ся, що погроза, захитуване або знесенє конституції для нас є зовсім байдужне і нас не зворушує? Ми хочемо конституційних відносин, ми противні абсолютизмови, але нехай ніхто від нас не вимагає, щоб ми розщипали ся за теперішньою конституцією. Чиж она є єдино можлива і чи всяка зміна в ній є виключена?

«Зруйнованє конституційного принципу більшости, підкопанє державного авторитету і боязлива уступчивість перед парламентарною революцією, се є властиві причини немочи, на яку недужий є нинішній парламент. Новочасна медицина уживає застрикування, наколи корчені болі роблять терпінє невиносимим. Таким ліком видають ся нам економічні предлоги внесені на весну в радї державній, котрі на якийсь час спровадили певне успокоєнє в судорожно зболілім парламентарнім організмі. Се був оптимізм, вижидати від того паліативного ліку подужаня хорого, як довго недуга не є радикально усунена. Головна недуга лежить в конституції, в складї ради державної, в безнастанній національній боротьбі. Годї однак при нинішнім складї ради державної вижидати від неї реформи конституції в законодатній дорозї і втихомирєня національної боротьби. Для того треба дякувати правительству, що оно змагає помало підготувати дорогу до давно бажано-

го національного мира, хоч вигляди на успіх сеї акції значно зменшає метода, після якої насамперед інтересовані сторонництва мають з собою пересправляти. Се річ відома, що в обидвох таборах на ті переговори споглядають із зневірою.

«Колиж і тепер сторонництва не дійдуть до modus vivendi, що тоді? Чиж ми маємо остати в тій соромній позиції супроти другої половини держави і заграниці? Чи огірченє викликанє пониженєм і маловаженєм иньших народностей має дальше тривати? Народи і сторонництва, котрим розходить ся о монархію і єї могутність, мусять змагати до рішеня міжнародних спорів і до ладу на основі справедливости, який забезпечував би свобідний розвиток національних чинників держави»

Причинки до історії сецесії русько-української молодіжи із львівського університету.

(Зібрав Василь Калитин).

(Дальше).

XIV. Коли наділо Русинам-Українцям нетактованє і згідне поведєнє ся з ними через о. д-ра Фіялка, рішили они вислати до него депутацию, що мала проти сего запротестувати. Богослови вибрали до депутации по одному з кожного року. Депутовані, замельдовані через університетского педля (низького, грубого, відай N. «Pniak-a»), явили ся в канцелярії деканату теологічного. О. др. Фіялек залагоджував тоді справу з богословом П. р. п. Юліаном Сембратовичом з Чертежа. Побачивши депутацию, не відзиває ся ані слова — і пише дальше. Потім шукає чогось на столї, обертає ся до бюрка, глядає в одній шуфляді, то в другій, то в всіх передїлках, то знов на столї, то межі актами. Се трєвало кілька хвиль; але коли по залагодженю справи відійшов богослов Сембратович, представила ся депутация. О. Фіялек сидить, як перед тим, і перші слова речника депутации, богослова Йосифа Боцяна перебиває: «Proszę panów, ja niczego nie rozumiem». На те речник депутации: «Добре, прошу о. декана, я буду говорити поволі і виразно, щоби о. декан розуміли». О. Фіялек: «kiedy ja nie rozumiem». Речник: «коли о. декан не будуть чого розуміти, то я поясню». О. Фіялек: «kiedyż ja nie umiem i nie rozumiem po rusku». Речник: «То є одна зі славянських мов, яку при добрій волі розуміти можна». Кс. Фіялек: «Proszę ze mną nie

dyskutować». На те речник: «Ми маєм іменем всіх русько-українських богословів заявити слїдуюче: «Ми руські богослови не дізнавали від вас, Сьвітлайший о. декане, належного трактованя яко «cives akademici» і яко молодіж русько-української народности. Під покровом, що не розумієте по руськи, жадаєте від нас виключно уживаня польської мови. Проти тако-го поступованя з нами ми протестуєм і заявляєм, що як досї, так і дальше будем уживати в словї і в письмі лише нашої русько-української мови. О. декан позволять собі пригадати, що нас руських богословів є на львівськїм університетї висше 200 т. є 7 разів більше, чим богословів польских, і мусимо матя свої права. Тому в імені всіх руських богословів заявляємо о. деканови рішучо, що коли о. декан як досї так і дальше будеть відносити ся до нас ігноруючо і арогантно, ми в иньший спосіб наїдемо собі сатисфакцію».

О. декан старав ся оправдати на всі точки що-до трактованя богословів яко академиків і що-до нехтованя русько-української мови. Речник збив єго поданєм фактів, а в особенности, що декан іритував ся, коли речник просив в русько-українській мові о запис і що тоді о. декан жадав перекладача, а дальше, що о. декан не хотїв видати вписових карт для переданя їх квесторови до впису богословів на виклади професорів русько-української і староцерковної мови і літератури і історії мірської, бо о. декан казав, що не розуміє, о що просять. Тодї сказав о. декан: «Panowie mylą się, jeżeli myślą o mnie, że chcę was nie traktować należycie. Ja nigdy nie byłem tego usposobienia względem panów, a jeżeli panowie są o mnie takiego mniemaniam, to mylą się». На то речник: «Нам було би приємно, колиб ми милили ся; але на підставі дотеперішних фактів ми мусимо таке заявити». Тодї о. декан місто якогось запевненя і успокоєня збурених єго нетактовним і страшно обиджаючим поведєнем супроти богословів Русинів-Українців звертає ся до депутации і каже, що... єму потрібні списи богословів I і II року, яких ще не має. Депутация заявила, що то не єї діло, а товаришів-педлів. На таке попросив о. декан депутованих, щоби они (!) закликали педлів.*) Тим відправив депутацию. Через цілий час о. декан сидїв (!) і запалював (!) папіроску в часї слів речника.

Обставини під XIV наведєні доказує ся о. проф. унів. д-ром Комарницьким Йосифом й богословами Йосифом Боцяном, Теодозєм Глібо-

від 3 місяців мазурка „з під темної звїзди“, умислово притуплена, але працююча чесна душа, що найліпшу волю має. Позаяк в моїм домі язык розговорний є русько-український, тож я інакше не говорю до неї, як по руськи. Помимо того, що она не мала до тепер нагоди, вчути ся в мову русько-українську, все мене розуміє; а рідко лиш трапляє ся, що не порозуміє і що другий раз запитає ся, о що ходить. Тож як *анальфабетка*-мазурка, що не чула ніколи по руськи, розуміє русько-українську мову, то чиж можливе, щоби професор університету, мазур, що мав при науці церковної історії до діла з науковими працями писаними в руській мові, щоби не розумів по русько-українськи?

В. К.

*) Чиж то є такт зі сторони органу верховної власти університетської? Чи се є взорець для наслідованя, даний студентам-богословам, як они цілий свій вік мають ся поводити з підвластними?

*) Як пізнійше докажемо, о. проф. др. Фіялек, професор церковної історії, розуміє по русько-українськи. Якби то було, щоби він живучи в руськїм краю і їдючи смачний, руський хліб, о котрого уха від кількох літ слово русько-українське відбиває ся, щоби він сего слова не розумів. Коли ми Русини-Українці пр. — були р. 1891. на виставі красівї в Празї, — ми розуміли кожде слово, котре Чехи до нас по чеськи говорили, а так само Чехи розуміли кожде слово, що ми по русько-українськи до них говорили! — А деж то можливе, щоби освічений Польк-Мазур, живучий в Галичині — та ще до того в єї руській частї, а надто професор церковної історії на університетї — не розумів по русько-українськи? — У мене в Львові служить

вицкий, Олексю Сушком і Володимиром Федьовим.

(Дальше буде).

Заява посла д-ра Е. Олесницького,

виголошена іменем руского клубу соймового при відкритті кр. Союму 28. грудня 1901.

Рускі послы вступають в ту Палату по прецеденсах спосібних в найвищій степені захитати їх віру в успішність їх трудів і участі їх в тім кр. союмі для найживненійших справ і інтересів руского народу в Галичині.

Минувши сесія соймова записала ся сумним спомином на картах історії галицького сойму, записалась небувалим ще доси фактом, що представителі цілого народу привезолени були оставити сойм, не найшовши в нім не то вже справедливости для своїх найсправедливіших домагань, але дізнавали так із сторони більшости соймової як і репрезентанта правительства такого трактованя, котре з огляду на честь репрезентованого ними руского народу не дозволило їм довше оставати в сій салі яко на арені легких побід нумеричної сили над аргументами правди і справедливости.

Послідувавши відтак вибори соймові, переведені відповідно до даного в тій палаті заперення, так само легально і коректно, як і попередні, лише з більше усовершеною технікою виборчою, були дальшим актом тої систематичної борби, яка під ослоною форми австрійської конституції веде ся проти руского народу в цілі повільного усуненя его з публичного життя, а спосіб їх переведеня з цілою безлічню надужити, насильств і безпрямірного подоштань закона і права квестіонує в високім степені легальність значної часті нововибраного Союму. Становище заняте так представителями більшости соймової як і правительства супроти справедливих в тім згляді домагань товаришів наших в раді державній, дало дальший вимовний доказ, що для салвованя позорів сеї легальности кладуть ся в жертву не лиш згляди справедливости як і добре зрозумілий інтерес краю і держави і поставило перед нами гороскоп судьби, яка жеде жаданя наші в нововибранім союмі.

Під тим самим авторитетом сподіяли ся в краю нашім найновіші події, пронявши цілу суспільність руску дросше м оправданого обубеня і становлячі знов новий наглядний доказ, що для перворядних, з самої глибини живненних потреб шливучих постулятів руского народу стрічають нарід сей наруги і тяжкі обиди.

І тут на самім вступі нової сесії соймової стрічаємось з подібним фактом, котрого не можемо так мовчки поминути.

Представитель правительства в своїй інавгураційній промові станув на становищі, що говорить до чисто польского сойму, а не до сойму галицького, в котрім засідають ще доси представителі руского народу, покликаного до участі в сій союмі конституцією на рівні з польским народом.

Становище се, котре намісник заманіфестував, уживаючи в своїй промові лише польської річі, є не лише незгідне з основами конституції, котра не знає ріжниць між народами і всіх рівно трактує, як також з практикою вніших соймів (ческого або тирольского), в котрих представителі правительства при подібних нагодах уважають відповідним трактувати рівно обі народности краю і уживають обох язиків в своїх промовах. Дятого так з огляду на честь послів руских тут засідаючих, як з огляду на честь цілої народности в Галичині представляючого безусловно загальне населенє краю, мусимо застеречись рішучо і засадничо против такого становища репрезентанта правительства і жадати рівного трактованя нашої народности відповідно до єї історичних і фактичних прав в тім краю, котрих нарід наш ніколи і під ніяким услівем зречи ся не думає.

В імя тих прав вступаємо нині до сего сойму, вступаємо мимо того, що значна часть нашої суспільности на основі сумних дотеперішних досьвідів накликає нас до абстиненції і що гадка ся стала в краю в широких кругах дуже популярною.

Участію нашою в працах сеї палати хочемо показати щіру нашу волю спільного труду на користь краю, жадасмо однак рішучо так від більшости сеї палати як і правительства вступленя на дорогу внішої політики супротив нас і наших постулятів.

Яко репрезентанти цілого народу мусимо без огляду на наше число уважатись виразом бажань і поглядів, не якої-будь партії але цілого руского народу і як з одної сторони постуляти наші не вийдуть поза сферу можливости і добра цілого краю, так з другої сторони домагаємось рішучо, щоби наші постуляти політичні, економічні і культурні, які ми з огляду на потреби нашого народу конечними признамо, трактовані були в тім союмі не після дотеперішної системи, а достойно і серіозно як постуляти народу. Жадасмо, щоби наші відзивні і інтерпеляційні звернені до представителів властей в тій палаті репрезентованих, а оперті все на позитивних даних і доказах, не були після дотеперішної практики промовчувані і ігноровані а полагаджувані з всею стислостію і докладністю, щоби в кожній справі загально-краєвого значіня голос наш взятий був під розвагу і знаходив справедливе узглядненє і щоби справи сего рода не рішали ся без нас і против нас — словом, щоб тут в тій палаті передовсім положено конєць системі уважаня нас народом другорядним.

Се становище наше, з котрого не можемо зійти на один крок, а коли на становищі тім, відповідаючим вповні нашим правам, стрінемо ся з відповідним поступованєм, трактованєм сеї палати, то ненашою буде виною, що тоді супротив очевидної безхосенности нашої участі в союмі привезолени будемо піти за голосом суспільности нашої і полишити сей сойм, щоби тим сильніше поза ним станути в зашиті політичних наших прав, а консеквенцій з того витягне вже сам руский нарід.

Внесене

посла Барвіньского і товаришів.

Зваживши, що в Галичині число середних шкіл в порівнаню з внішніми австрійскими країма є за мале і не відповідає числу населеня і числу шкільної молодіжи;

зваживши, що на 32 гімназії в Галичині маємо лише 4 гімназії з руским язиком викладовим, котре то число не відповідає ані числу руского населеня в краю, ані потребам рускої шкільної молодіжи;

зваживши, що Станиславів своїм положенєм в осередку руских повітів і яко столиця руского єпископства надає ся для заснованя рускої гімназії;

зваживши, що число учаючої до гімназії в Станиславіві рускої молодіжи є так значне, що може заповнити окремих заклад;

зваживши, що по гімназіях з польским язиком викладовим є більше як 30 учителів Русинів, з котрих найменше 18 можна би приділити до научуваня в гімназіях з руским язиком викладовим;

зваживши, що фреквенція рускої гімназії була би зовсім обезпечена, як се вказує значне число руских учеників в І. кл. від кількох літ;

зваживши, що заснованя рускої гімназії домагають ся там від кількох літ Русини Станиславова і околичних повітів петиціями, вношеними щорічно до В. Союму,

вносять підписані:

В. Сойм зволяєт ухвалити:

«Виває ся ц. к. Правительство, щоби з роком шкільним 1901/2 заснувало в Станиславіві гімназію державну висшу з руским язиком викладовим, починаючи поступенно першою класою.»

Під зглядом формальним вносять підписані, щоби се внесене відослано до шкільної комісії.

У Львові, дня 28. грудня 1901.

Барвіньский
внескодавець.

† Шептицкий, † Константин Чехович, др. Могильницкий, Старух, Гурик, Богачевский, др. Олесницький, Остапчук, Мандичевский, Охримович, Король, Барабаш, Глиджук, Мазикевич.

Москвофільська Консисторія в Станиславіві.

(Статя надіслана).

Се публична тайна, що кацапській компанії в Станиславіві в приступі доброго гумору обіцяно — очевидно жартом — вакуєче тепер єпископство. Тимчасом ся справа тягнєсь вже рік, а кінця в ній предвидіти годі. Масних охляпів в бурєі св. О. Миколая жаль, страх жаль! Довг до Банку міщанського в Станиславіві пече, ще як пече! а звідниче марево, здась, щораз сильніше доказувати, що «те все» була лиш звичайна чемність, цета обіцянка, тому то кацапска компанія в Станиславіві щораз більше денервує ся, не знаючи вже, на кім та за що мстити ся? Завсїгди готова для інтересу до нийнизшої навіть послуги, до вїкчємих денунціяцій, щоби лиш «бути на горі», нараз бачить ся «зрадженною» та предвиджує недалекий конєць свого брутального панованя. Хто знає, чи не прийде владика, що не дасть ся вже взяти галанасам в курателю, чи буде можна тероризувати духовенство єпархіяльне на свій лад, а що найгірше, треба злати «рахунок» з доволітного донтая справедливости. Тому у згаданой кацапської компанії слїдво від певного часу просто епілєптичні навади іменно в дописях «Галичанїна» з Відня, полушеного — телеграфом без дроту в Консисторію в Станиславіві. Що більше! кацапска ся компанія бере ся цілком на серію доказувати, що все те, що є у св. письмі о свойствах та чеснотах єпископских, ще на нікім ніколи так «точнісінько» не сповнило ся, як на тих, котрих галапаси між собою давно «іменували» єпископами. Впр. Митрополит Шептицкий в ірацалній своїй промові в катедрі станиславівській — се відома річ — обіцяв вірним приєслати єпископа, «одвітного, ліпшого навіть від себе». На думку станиславівских галапасів тої «одвітний» а навіть ліпший від самого Впр. Митрополита, не може бути абсолютно нігде, тільки між ними, а зі стовпців москвофільского органу аж чути, як просто сіпають Впр. Митрополита за полу, щоби задушевне їх бажанє чим скорше потвердив «ділом», бо як ні... то готова урвати ся їм терпєливість! а що се значить, сего досьвідчив пок. кардинал Сильвестер за життя і по смерти.

О! новчі горла, лакомі аж до бруду! ви, що робите від давна свїтлі інтереси на катедральній бурєі, а ніколи не предкладаєте рахунків, хоч маєте претенсії і до жертвовальности, ви кричите: кривда нам? Ви, що безлічно доччете і статут бурєі і права убогой рускої суспільности, ви кричите: кривда нам? Ви, що для фамілійних та москвофільских інтересів, мов ті лякокви обсіли консисторію, ви кричите: кривда нам? Ви, що для інтересу готові навіть «прятати» акта коністорскі! ви кричите: кривда нам? Ви, що для особистих інтересів готові згинати ся у «трос» перед всякими властями аж до обридженя (ipsissima verba!), ви викрикуєте на новий курс? Ви з мідяним чолом, що засдно маєте на роті Барвіньского, але коли вам треба було субвенції на обнову катедрі, ви его не поминули! тепер жеж знов викрикуєте на него, хоч знаєте, що як би не той сам Барвіньский, то субвенції би не було? Ви сьмієте закидувати другим денунціяції «невинних» людєй та сльози пок. Куїлєвского?

Ой! Ви, що денунціяціями прогнали о. Гуглевича з Залїся, аби лиш на его місце поставити свого... ви, що лиш денунціяціями прогнали о. Березовского зі Станиславова... ви, що з денунціяціями гнали за о. Левіцким — тепер парохом в Баківцях — аж до Львова... ви, що лиш денунціяціями недопустили — свого часу — о. Чапельского, тепер крилошанина, до парохії в Березові, хоч се пок. Куїлєвский давно обіцяв депутації тамошних парохіянів... ви закидуєте другим денунціяції «невинних» людєй?

Ви «оборонці» невинних душ! ви так скоро позабули нечувану денунціяцію вашого бїсвоваго компанїова Гриця Литвїновича на о. Порайка, щоби лиш позбутися его зі Станиславова, ви кричите: кривда нам? А яку нужденну ролю грав при тім ваш шеф о. Фацїєвич? Хто денунціював станиславівских народовічєв аж до Ненадовича... як не той сам о. Фацїєвич? Ви вже забу-

ли несовісні мальверзації супротив о. Ковча, ви кричите: кривда нам? Хто, як не ви послугували сею недавно підлим денунціяціями в бруднім інтересі вашого «друга» сьвіжо декорованого кацапа-денунціянта з Станиславова? Ви, ще другим хочете закидувати денунціяції «невинних» людей?

Ви сьмієте голосити, що пок. Куїловский плакав на денунціянтів? Він плакав, то правда, але на вас інтригантів! бо був несьвідомим орудием в руках вашої гіпокризії та перфідії, а не мав старовина ні способу, ні сили, щоби видобути ся з тої неволі... Чи се може не правда, що ви кожного дня, наперед добре обдуманими лежками та підступами так задурювали та тероризували пок. Куїловского, що він дуже часто не знав, що з ним та в околу него діяло ся? Хто, як не ви, для особистих та москвофільських інтересів висували пок. Куїловского іноді до крайної навіть навіть опозиції, о котрій йому самому навіть і не снило ся? Чи се може не правда, що він не міг нічо ані знати, ані робити, ані говорити, ані навіть мислити, лиш те, що ви йому насильно підсували? Хто, як не ви, викликали в сей спосіб той нещасний роздор між ним, а пок. кардиналом Сильвестром на шкоду та сором Церкви нашої? Хто, як не ви, недопустили ніколи, щоби між ними обома прийшло до стало порозуміння? За чім, як не за вашим «представительством» той «делегат» зі Львова — навім его буквою Б. — сказав цілком що иньшого пок. Куїловскому, а що иньшого пок. кардиналові і звідси взяла ся славнозвісна буча в митрополичій палаті в 1896. р. у св. Юра? Згадані оба князі нашої Церкви між собою все годили ся, але як лишень пок. Куїловский вернув до Станиславова, все пірвало ся, — хто сему винен, як не ви? Чия се, як не ваша підпольна «робота», що в 300-літній ювілей Унії, пок. Куїловского не було в Римі? Чи се не знаменне на східних границях Унії? Через вас проливав сльозы і пок. Куїловский і кардинал Сильвестер, а той останній навіть завчасу зі сьвіта пішов. Ви по тім всім маєте ще лице, ставати до «оборони» пок. Куїловского.

Ви «оборонці» невинних людей! скажіть, чи се може не правда, що кожний сьвященник, який би відважив ся признатись прилюдно до самостійности руско-українського народа, вже тим самим втратив всі права у вашій Консисторії? Щастем его, сли вже має сталу посаду, а если ні, то мусять в «догідній хвилі» бодай «тихцем» вдавати кацапа! Сумне се, але правдиве! З другого-ж боку кожний москвофіль, хочби який до нічого, вже тим самим є під кожним зглядом «отличний» в Консисторії! Від певного часу справдешна «язва» ся перейшла і на наших сьвітських людей. Ось приміром: Було се в Станиславові з нагоди передвиборчих зборів до ради державної.

Один з тамошних «русских», великий «друг» консисторії, викрикував: Ми ту не знаємо жадної «України!» На те мовчали не лиш присутні народовці, але навіть і самі «національно-демократичні» кандидати на послів, очевидно не з иньших мотивів, тільки для «добра народу...» Се як-раз патріотизм після найновішого «курсу», так званого «хронологічного порядку». «Русские» галубчики! ви ще кричите: кривда нам? Радше не удавайте, а скажіть отверто: «Маємо вже тут: «Русской клуб», маємо вже: «Русской народной Дом», потреба нам ще «общее-русского» архієрея, а тоді знищимо значащом «Україну» разом з українським університетом, — се наша ціль! А наколи не стане ся по нашій волі, будемо кричати так «горко», щоби почувла наша матушка-Москва! Говоріть собі тепер здорові про «одвітного» єпископа. Ми по щирости скажемо вам: Відповідним єпископом іменно в Станиславові буде аж той, що незважаючи на жадні наруги, скаже вам не поза плечі, але отверто в лице: вон! за кордон, ви там «одвітні» на лакеїв до «Петербуржского Синода»...

Загальні збори „Народної Ради“.

(Конець).

О. Стефанович, як касиєр, здав справу з грошевого стану товариства. Після остатніх зборів було з кінцем 1897 р. 591 злр. в касі.

В 1898 р. було приходів 468 злр., а розходів 266 злр., так що з кінцем року остало ся в касі 793 злр. В р. 1899 приходів було 1174 злр., а розходів 489 злр. лишило ся з кінцем року в касі 1477 злр. В р. 1900 було приходу 1985 К, розходу 4214 К, остало ся в касі 727 К. За сей рік рахунки ще не покінчені, так що можна їх подати лише в приближеню. Отже приходу було сего року 477 К, а розходу 519 К, так що лишає ся в касі около 700 К; однако, коли прийде заплатити непоплачені ще друки, покрити недобір видавництва «Свободи» і т. и., то вийде дуже значний касовий недобір.

В дискусії над сим справозданем зазначив о. Баріш, що членів товариства доконче треба зобовязати, щоби свої вкладки платили правильно і чим скорше вирівняли залежлости; а впрочім радить бесідник без дальшої дискусії приймати справоздане до відомости, уділити уступаючому віділові абсолюторію і перейти до вибору нового віділу. — П. Петрицкий поспирає се внесене, додаючи, щоби організаторам дати припоручене збирати від членів вкладки.

Внесеня ті прийнято і перервано наради, щоби зібрані могли порозуміти ся що-до вибору нового віділу. По перерві вибрано віділ через аклямацію; склад его подали ми вже оноді. При виборі голови зміж членів віділу прийшло до дуже довгої дискусії, викликаної подвійним ухиледем ся п. Романчука від сеї почеси. Вкінці збори таки вибрали п. Романчука головою, а на его внесенє д-ра Костя Левичкого заступником голови.

Онєсля під проводом уже п. Романчука прийшли на чергу внесеня членів. О. Баріш замічає, що у звисній борбі руского духовенства о права рускої мови в переписці з урядами на жаль громадські уряди по руских селах не пішли доси слідом духовенства; длятого віділ «Народної Ради» повинен звернути ся відозвою до громадських рад, щоби вплинути на них в сїм напрямі.

П. Романчук заявляє, що віділ займе ся сею справою, але замічає zarazом, що головна річ є, щоби громади позбудили ся неприхильних наших справі писарів, котрі або не уміють, або не хотять писати по руски та щоби подбали всюди про вибір чесного і патріотичного віята.

Др. Могильницький пояснює, що «Народна Рада» нічого не вдіє, поки народ не навикне виконувати єї припоручень; длятого жадає, щоби віділ обдумав способи, як би завести в народі карність у виконаню припоручень віділу «Нар. Ради».

О. Городецкий відповідає на замітку п. Романчука що-до вибору віятів, що при теперішній системі годі перевести вибір чесного віята, а позбути ся ледачого; длятого радить: 1) відкликнути ся до нинішніх зборів, особливо до зібраних тут селян, щоби кожний в своїм крузі впливав в сїм напрямі на громади; хруням треба раз вповісти війну на цілій лінії; 2) віділ повинен видати зазив до громад, щоби подавали до відомости віділу, коли де урядують неправно війти-хруні, а zarazом нехай обдумает спосіб, як би сему лихови раз покласти конець.

П. Мих. Петрицкий повтаряє своє внесенє, щоби збори висказали своє недовіре до правительства, так крайового як центрального. — О. Велигорский замічає до того: «і глибокий жаль та обуренє».

П. Романчук змодифікував се внесенє о стілько, щоби збори запротестували против науночої Русинам неприязної системи.

Всі повисші внесеня збори прийняли однодушно і на тім закінчили наради о год. 1³/₄.

НОВИНИ.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Аггея, Теофанії; рим.-кат. Томи. — В понеділок: гр.-кат. Давиїла пророка; рим.-кат. Давида. — Ві вторник: гр.-кат. Севастиана; рим.-кат. Сильвестра.

— На засідачю руского соймового клубу ухвалили рускі послы при вступленю до сойму зложити відповідну заяву, котру виголосить др. Олесницький. Заяву подаємо окремо.

— До парламентарної комісії руского соймового клубу вибрані: др. Олесницький, Барвіньский, др. Могильницький і др. Король.

— З руско-народного театру. Дальший репер-

туар в часі побуту в Дрогобичи: в неділю 29. грудня: «Ой не ходи Грцію та на вечерниці», образ історичний в 5 діях д-ра Александрова і Старицкого; — ві вторник 31. с. м.: «Гумористичний вечер», збірка пісень і монологів; — в середу 1. січня 1902 по раз перший: «Невольник», образ історичний з запорожского життя в 5 діях Кропивницького; — в четвер 2. січня «Чорноморці», народна оперета в 3 діях М. Лисенка; — в суботу 4. по раз перший «Уриель Акоста», драма в 5 діях К. Гущкова; — в неділю 5. по раз перший: «Власть тьми», драма в 5 діях Л. Гр. Толстого; — ві вторник 7. «Підгірня», народна оперета в 3 діях Гушалевица і Вербицкого; — в середу 8. «Шельменко наймит», комедия в 5 діях Гр. Квітки, розічне «Вулиця», діло музичне Ф. Колесси; — в четвер 9. по раз перший: «Душегуби», драма зі сьпівами і танцями в 5 діях Тогобочного; — в суботу 11. передпоследіне представленє: «Ямарі», оперета в 3 діях Целера; — в неділю 12. последіне представленє: «Украдене щастє», драма в 5 діях зі сьпівами і танцями д-ра І. Франка.

— Страшна подія стала ся сими днями в Лисбоні. Донна Марія Христина Романо де Гаваццо, лама з ліпших кругів португальської столиці, матір кількоро дрібних дітви, хорувала від кількох днів, а оноді найдено єї рано неживу в постели. Позаяк Португалія теплий край, то мерців ховають там до 24 годин, отже пороблено чим скорше приготвлення до похорону. З'явив ся сьвященник, тіло поблагословлено, зложено в домовину, і родина через неї сиділа коло тіла. На другий день, около 2. год. пополудни, понесли тіло на кладовище. Заким ще слущено домовину з тілом до гробу, дав ся в ній почувти глухий голос, а відтак і драганає по домовині в середині. Зараз отверено домовину, а Марія Романо де Гаваццо на великий страх всіх присутніх підняла ся і сіла. Але здає ся, що із страху зійшла з розуму. Єї занесено чим скорше домів, прикликано зараз лікарів, але все надармо; она до п'ять годин таки вже на правду померла. Видко, що оглядач мерців не пізнав, що Гаваццо була лиш в летаргу і дав позволенє на похорон.

— Міжнародний дурисьвіт. Будапештєвська поліція слідить за Анною Дуберштайн, яка під прибраними назвискими баронової де Рігена, ки. Гіки, архики. Катарани д'Есте допускала ся величеських обманств і утікала за границю. Дуберштайн позичала в банках грошей і брала у ювілерів дорожцїности на кредит.

— З машиною до літаня — під воду. Віденський інженер Вільгельм Крес працює мало що не ціле своє житє над тим, щоби винайти машину до літаня. Малі проби з его машиною досить удавали ся і він постановив взяти ся до виготовленя єї на більші розміри, на що свого часу дістав навіть від цїсаря досить значну заповому. Отже виготовивши ту машину, вибрав ся він на ставок, який творить коло Відня потік Тульн. Після его пляну мала его машина сунути ся насамперед по воді, а відтак поволи підіймати ся в гору і летіти у воздуху. Коли вже все було готове і Крес сидів на воді на машині до літаня та пустив в парової машини, що мала гонити приладом до літаня, більшу силу, цілий прилад не то що не сунув ся, але став навіть заднім кінцем щораз більше поринати. Крес видів, що вже зле і застановив парову машину, а сам посунув ся наперед. Нараз подув сильнійший вітер, прилад до літаня перекинув ся на одві бок і з великою скоростию зачав потапати. Крес в хвилі небезпечности, щоби уратувати житє і не дістати ся під прилад у воді, з котрого би вже не міг був видобути ся, скочив у воду, а маючи на собі пояс до плавання, виринув зпід води і став кликати на поміч. Его видобули з води, але его машина пішла на дно і аж ледви на другий день можна єї було відшукати і витягнути. Креса прилад до літаня майже зовсім поломаний і здає ся, що винаходець вже не схоче більше пускати ся літати машиною, через котру мало що не пожив смерті.

— Як найбільше сьвітла! Розріст і розвиток малої дитини залежить головно від кількости соняшного сьвітла в кімнаті, де дитина пробуває. Як ростила без сьвітла видіє і усихає, так дитина вяне у темній кімнаті. На се родичі мало звертають уваги, головно в холодних порах року. Ціла родина тисне ся для заощадженя опалу в одній кімнаті, а ся обставина відбиває ся опісля на фізичнім розвитку молодого покоління. Не дивуймо ся, що дитина на весну виглядає нужденно, як вимокла, та від вітру валить ся. На одну так пережиту зиму потреба два літа, аби дитина повернула до нормального стану. А прецінь в році на одну зиму припадає одно літо і дитина з року на рік чимраз більше марніє. Ослаблений організм легко підлягає всяким недугам і в борбі з ними переважно мусить улягти.

— Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові оповіщує:

Східно-північно-західний-австрійський залізничний союз. З днем 1. січня 1903 вийде в житє нова тарифа часть II, зшиток 6, зі знижени-

ми цінами перевозовими для поодиноких артикулів і реляцій.

— **Дрібні вісті.** Wiener Ztg. доносить, що в сьнянці появлять ся поштові значки по 35 сот., аби догідніше було оплачувати поручеві листи. — Заступником повітового маршалка в Сяноці в містє бл. п. о. Калужняцкогo вибрано ке. Бронислава Стасіцкогo, польскогo пароха з Сянока. — В Руді врублячинській коло Немирова застрілила ся в лісі приватна учителька у пп. Стормських. Причина самоубійства незвісна.

— **На книжочку владкову Товариства взаїмн. кредиту «Дністер» ч. 1800.** на фонд академічної молодіжнї вилинули дня 25. с. м. дальші жертви: Іван Тетомір Опака агент «Дністра» з провізії 3 К 18 с., М. Кравець з Чернева 2 К, о. Ієроним Алексевич Зарудє 10 К, о. Болод Утриско Скварєва нов. 5 К, др. Лонгин Озаркевич Горюдок складку: товар. взаїмного кредиту «Поміч» в Городку 20 К, Читальня міщанська в Городку 10 К, о. М. Кульматичий в Городку 2 К, п. А. Лепкий 2 К, п. М. Мотковський 1 К, п. С. Вельган 5 К, п. Л. Мартович 1 К, п. Гр. Муринєць 3 К, М. Бадарич 1 К, п. Малець 1 К, п. І. Озаркевич 2 К, п. І. Галайкевич 2 К, п. ві. Біликовска 1 К, п. ві. Монцібовичєва 1 К, панєво Русини 2 К, всі в Городка, о. М. Стрільбицкий з Камєноброду 1 К, п. Іван Филипovich з Артитова 2 К, разом 57 К; о. Йос. Мащак в Бахїри 10 К, Іоан Яросевич Райске 10 К, о. Сев. Наконєчний Збарєж стар. 25 К, Дєнис Гарасимович Львів 40 К, о. Мих. Сосєнко Капливці 20 К, о. Лев Санюцкий Мякиш новий 6 К, о. Павло Камінський сотр. Посіч 5 К, о. Николай Ясєвичий Попєл 10 К, о. А. О. Федорович Бахїв 4 К, о. І. Кочєржук складки Горюжанка: о. Омєлян і Антонина з Дрищева Бїлїнкєвичі 6 К, п. Ольга Бїлїнкєвичївна Волчківці 6 К, о. Іоан Кочєржук Горюжанки 5 К, разом 25 К; о. К. Малїшевський Грималїв: від себе 10 К, п. Авт. Нївївський 6 К, В. Марцінок 5 К, Кар. Хомївський 5 К, разом 26 К; о. Іоан Рїбачєвський Подєльщина 10 К, о. І. Каранович за громаду Николаїв к. Бродів 10 К, Брацтво цєрквєне Шєгїні 6 К, о. І. Косонюцкий Залїска воля 6 К, др. Лев Косєак Львів 100 К, о. Ва-

силь Чернецкий Диків стар. 10 К, о. Ник. Гарасимович Білявці 10 К, о. І. Карєвич Куликів складку в домї п. Д. 6 К, Конст. Грушкевич Куликів 20 К, А. Кадайский Дєлява складку: А. Гїблївський секр. гром. Водичів 2 К, Іоан Злочовський з Дєляви 2 К, о. А. Кадайский Дєлява 2 К, разом 6 К, Яків Борковський Висоцко ниж. 5 К, Мартин Вербицкий Мости вел. 50 К, о. Стеф. Валєвський Лисєць стар. 10 К, Вол. Левичий Іванівка 10 К, о. Іоан Глодзинський Руда складку: Брацтво в Руді 4 К, Громада в Руді 6 К 35 с., Брацтво в Яєвицї рус. 4 К, Громада в Яєвицї рус. 8 К 5 с., разом 22 К 40 с. (Далї буде.)

Послїдні вісті.

Нинїшнє засїданє галицкогo соїму розпочало ся 11½ год. перед полуднем. Намїсник гр. Пївївський предєставив зібраним послам краєвогo маршалка гр. Андрия Потоцкогo і відобрав від него посольське прирєченє. Опїсля повїдомив палату, що цїсар іменуєвав о. Митрополита Шєпцького заступником соїмового маршалка.

Маршалок виступив на трибуну, ударив тричи булавою та оголосив, що отвирє соїм, почїм виголосив промову. З черги промовив намїсник. Далше забрав слово пос. др. Олесницький і виголосив заяву іменем послів-Русинів, яку подаємо окремо. Опїсля відбували ся наради пїсля поданого нами вчєра порядку.

О год. 1½ маршалок відложив засїданє до 8. год. вечєром.

На нинїшнїм засїданю соїму п. Барвївський поставив внесенє о заснованє рускої гїмназїї в Станїславовї. Внесенє подєзємо окремо.

Ширше справозданє з нинїшного засїданя соїму задяя недостатку мїсця відкладаємо на понєдїлок.

Телеграми.

Вїдєнь, 28. грудня. Цїсар в товариствї архїєпископї Елїсавєтї Марїї і кн. Оттона Вїндїшгреца повернув з Вальсе до Вїднї.

Вїдєнь, 28. грудня. Wiener Ztg. оголосила санкціоновану тримїсячну бюджетову провїзїрю, котру ухвалили обї палати державної ради.

Вїдєнь, 28. грудня. Як зачувати, проєкт реформи карногo закона вже вироблений і зїстане предлєжений на будучїй сєсїї державної ради.

Вїдєнь, 28. грудня. N. W. Tagblatt доносить, що цїсар Вїльгєльм II прїїде ту на весну в вїдвїднї нашого монарха.

Бруксєля, 28. грудня. Сенат приняв в третїм читаню закон, яким зносить ся всїдоми гри в Бєльгїї, навїть в Остендї і в Спа.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львовї, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна Небувала, сензацийна програма! від 16. до 31. грудня 1901.

При співучастї військової музики 80. п. п.
1) 15 медведїв, 4 пси, 1 кїн. Найбїльша трєсура свїта. 2) Дружина Hadji, Mohamed, 6 Арабїв в невидимих продукцїях. 3) Орлеанська дївиця, найгарнїйший і найбїльший образ (триває 15 мїнут) американського бїоскопу. 4) Brothers Ceado, американські гїмнастики на рухомїї драбинї. 5) Орхєстра і режїямограф. 6) Lerette зі своїм «мраморним пєом Бен», плястичнї постатї. 7) Maryvan Dyk, американска артистка в стрїляню. 8) The two Paulis, шпортовий акт на площї Lawn-Tennis. 9) Les Donvells, інструментальнї вїртуози. 10) Iza Fanchon, субретка.

Що дня о 8. год. вечєром велике предєставленє. В недїлю і сьвята два предєставленя. Що п'ятницї High-Life предєставленє. Бїлетї вчаснїше можна замовляти і набути в конторї Пльона при ул. Кароля Людвїка ч. 9. у Львовї.

Вийшли ліричні поезїї
Василя Пачовского.
Книжка перша
під заг.

Розсипані перли

9 аркушїв друку малої 8-ки на велїновїм паперї.
Цїна брош. 1 кор. 60 сот.
оправ. 2 кор.

З пересилкою о 50 сот. бїльше за реком. посилки. Дїстати можна в обох русєких книгарнях у Львовї. — Найскорше наступить висилка, як грошї прїйдуть на адресу: Володимир Старосольський у Львовї, ул. Личакївска ч. 27.

Ц. к. концєсіонованє!

Бюро подорожнї і експедиційнє
Софїї Бєсєд-цкої
ОСЬВЄНЦІМ, ДВОРЕЦЬ
цролає
окоужнї бїлетї залїзничї,
корабельнї карти I-шої і II-ої класї,
та межипокладовї карти для виселєнцїв
до Америки.
12-12
— Проспєкти даром і оплатно. —

Дешєвим і гарним дарунком
при вських нагодах,
яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верєщакїна, Шєвченко в домо-
винї і Сластьона, Шєвченкова
могила.
Можна дїстати через адмінїстрацію „Руслана“
з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Лєкцїї або писарки шукаю
будь зараз. — Стефан М.
студ. II р. прав. Львів, Траугу-
та 17А, I поверх. — — —

Е ЗБІТЕКА
в Neustift коло Оломунца.
Вирїб мозаїки в шклї, св. Гробї,
олтар Божого Тїла і гробї з Люрд
вїдзначив Пала Лев XIII.
Прїзвана католицько-богословської
академії в Петербурзі, нїмецької
мїсїї в Царгородї.
Ілюстрованї цїннїи франсо.
Достава під гваранцією.

В К А Н А Д У

як і до всїх другїх заморських земель переправляє
НАЙДЕШЄВШЄ
повсюдї знакома фірма:
V. KARLSBERG
HAMBURG, Brandstwiete 36.
Поки хто шифкарту купить, нехай зрїєнає мої цїни з цїнами
агентів корабельних. 1—10

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:
Драма на селї
цїна 70 сот.
і того самого автора: **НАГУЛА**
цїна 30 сот.
оповїданя з житя Словїнцїв в перекладї І. Кузїва
нехай як найкорше замовить сї двї книжочки в Наук.
Товар. ім. Шєвченка, ул. Чарнецького 26, або в Ставро-
пїтїйській Книгарнї ул. Руска у Львовї.